

informat încă înainte de ridicarea cortinei. Dar necesitatea aceasta devine arzătoare, mai ales când autorii și piesele sînt puțin familiare iubitorilor de teatru.

Trecem, astfel, Teatrul Național „I. L. Caragiale” în cont debitor la rubrica programe substanțiale pentru Brecht și Lorca.

Încă nu e tirziu...

Fl. P.

SECRETARII LITERARI VORBESC

Probabil, mulți dintre spectatori nu vor fi aflat că undeva, în culisele teatrului, în penumbrelor reflectoarelor și printre eforturile colective ale zecilor de actori, regi-zori, pictori-scenografi, machieuri, sufleri etc., se desfășoară, discretă, existența unui personaj investit anume cu funcție și rosturi de o însemnătate deosebită. I se spune (și uneori așa și seamănă în caietul-program, ca să-și mai aducă aminte de ceea ce trebuie să fie) *secretar literar*. Așa i se spune. De fapt, nici el și nici acei care îl recomandă astfel, nu știu prea bine de ce... Pentru că în teatru, acest personaj ciudat este de cele mai multe ori secretar, dar niciodată (decît cu excepții festive) *literar*! Cînd treburile merg bine și colectivul artistic (dîin care ar trebui să facă și el parte) înregistrează succese, meritele sînt atribuite în ordine ierarhică tuturor celor ce contribuie, direct sau indirect, la realizarea spectacolului (inclusiv mașiniștii, inclusiv personalul administrativ). Numai secretarului literar nu i se recunoaște o cotă cit de înfimă. Dîmpotrivă. Cînd treburile merg prost, cînd teatrul este criticat pentru calitate îndoielnică sau stagnare, cînd se manifestă o cit de mică derogare de la conduita normală, de vină este, în cele dîin urmă, acest personaj. Atunci se află pentru prima dată că secretarul literar n-a alcătuit cum se cuvine repertoriul (pentru că a avut de întocmit la momentul respectiv dările de seamă, rapoartele și procesele-verbale care au fost cîndva de competența secretariatului conducerii); că n-a intervenit prompt și autoritar în consiliul artistic cînd s-a aprobat piesa submediocră a unui autor mult prea insistenț (pentru că a fost tocmai atunci trimis să reprezinte conducerea la o ședință a sfatului popular regional); că n-a avut opinii în legătură cu distribuția defectuoasă a actorului cutare în piesa cutare (pentru că, în perioada cînd s-a definitivat distribuția, avea de alcătuit caietul-program care se naște cu intermitențe de săptămîni); că n-a sezisat la timp de-

gradările survenite peste noapte în unele spectacole... și așa mai departe. Se iau măsuri, secretarul (literar) primește o aspră muștrare verbală și... activitatea continuă la fel ca înainte, fără ca cel muștrat să fie pus în drepturi. Și istoria succeselor sau eșecurilor se repetă, cu consecințele descrise.

Iată de ce ni s-a părut oportună scrișoarea deschisă, publicată în „Contemporanul” din luna octombrie a anului trecut de unul dîin cei 36 de secretari literari ai teatrelor noastre dramatice, Cornelii Dragoman de la Teatrul de Stat din Sibiu. Scrisoarea este intitulată: „Care e rolul secretarului literar?” și oferă confraciunile argumentelor unor meditații profunde. Cornelii Dragoman se întrebă (și întrebă) cu îngrijorare: „Nu este secretarul literar ideologul teatrului, consilierul lui literar și artistic, omul care cunoaște cele mai multe piese, cei mai mulți scriitori, omul care are ochiul cel mai pătrunzător, înțelegerea cea mai cuprinzătoare și organizarea critică cea mai judicioasă...?”, „...nu este el adesea paznicul menținerii nivelului spectacolelor, popularizatorul lor prin presă și caietul-program...?” Un alt secretar literar, de data aceasta de la Craiova, Petru Dragu, intervine cu o replică amară: „La noi există părerea că secretarul literar nu are de făcut mare lucru și că, tocmai de aceea, trebuie să facă de toate...”. Deci, un factotum! Constatarea este îndreptățită și pentru multe alte secretariate literare care funcționează în teatre cu investitura abstractă (și de ce exclusivistă?) de *ideolog*, dar și cu însărcinarea concretă de a răspunde la toate corespondențele, de a pune numele pe invitațiile pentru premieră și de a face, dîin cînd în cînd, oficiul de curier, de a întocmi dările de seamă, planurile și rapoartele lunare, de a participa la tot felul de ședințe, cam multe și cam prea variate, ce-i drept.

Inițiativa revistei „Contemporanul” de a publica opiniile secretarilor literari asupra muncii pe care o depun (și a aceleia pe care ar trebui s-o depună) este binevenită. Pînă la apariția acestor rînduri, poate că-și vor comunica părerile și alți secretari literari. Dar, „pentru ca 36 de secretari literari și alte cîteva zeci de referenți dîin teatrele dramatice să lucreze conform cu atribuțiile lor reale”, se impune luarea unor măsuri, de mult așteptate, care să definească și să stabilească sfera de însărcinări a acestor importanți factori în viața instituțiilor noastre teatrale.

Pe cînd, poate, un regulament de funcționare a secretariatelor literare?

C. P.